

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/27185,Konferencja-naukowa-Na-wzor-wielkiego-brata-Szkolenie-funkcjonariuszy-organow-re.html>
01.03.2026, 01:41

Strona znajduje się w archiwum.

Konferencja naukowa „Na wzór »wielkiego brata«? Szkolenie funkcjonariuszy organów represji w PRL” – Warszawa, 7-8 listopada 2013

07.11.2013

Biuro Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej organizuje w dniach 7-8 listopada 2013 r. ogólnopolską konferencję naukową zatytułowaną „Na wzór »wielkiego brata«? Szkolenie funkcjonariuszy organów represji w PRL”. Konferencja odbędzie się w Warszawie w Centrum Edukacyjnym IPN im. Janusza Kurtyki „Przystanek Historia”, przy ul. Marszałkowskiej 21/25.

Celem konferencji jest przybliżenie procesu kształcenia kadry resortu spraw wewnętrznych. Policja polityczna była w PRL jednym z podstawowych elementów umacniania systemu komunistycznego. Obecnie dość dużo wiemy o działaniach represyjnych podejmowanych przez funkcjonariuszy UB/SB wobec społeczeństwa. Osobnych badań wymaga jednak system szkolenia kadry. Aparat represji posiadał własne ośrodki szkoleniowe, kształcił kadry dydaktyczne (niekiedy współpracował z „cywilnymi” uczelniami). Konferencja ma służyć przede wszystkim pogłębieniu wiedzy na temat funkcjonowania systemu szkolenia kadry aparatu represji oraz być okazją do wymiany doświadczeń badawczych wśród naukowców zajmujących się niniejszą tematyką.

PROGRAM

7 listopada 2013 r.

10.00-10.15- otwarcie konferencji

10.15-12.00 – sesja I: Ośrodki szkoleniowe (prowadzący: Radosław Peterman)

- dr hab. Krzysztof Lesiakowski (UŁ) – Krótka historia Centralnej Szkoły Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w Łodzi (1945-1947)
- dr Grzegorz Goryński (PWSH „Pomerania” w Chojnicach) – Powstanie, organizacja i działalność Szkoły Specjalistów Morskich Wojsk Ochrony Pogranicza w Gdańsku
- dr Ireneusz Bieniecki (AP Słupsk) – Podoficerska Szkoła Zawodowa Wojsk Ochrony Pogranicza w Kętrzynie w latach 1967-1991 (powstanie – organizacja – działalność)
- Grzegorz Wołk (IPN) – Legionowski ośrodek kształcenia kadry policji politycznej. Zarys działalności (1947-1990)
- dyskusja

12.00-12.15 – przerwa kawowa

12.15-14.00 – sesja II: Szkolenie w kraju i za granicą (prowadzący: Grzegorz Wołk)

- Jarosław Ciślak – Próba usystematyzowania ośrodków oraz instytucji szkoleniowych

funkcjonujących w MBP, KdsBP i MSW w latach 1945–1990

- dr Adrian Jusupović (IPN, IH PAN) – Przyczynek do roli przyzakładowego szkolenia organów bezpieczeństwa państwa w latach 1944–1990. Na wybranych przykładach
- Piotr Rybarczyk (IPN) – Szkolenie funkcjonariuszy wojewódzkiego aparatu bezpieczeństwa i porządku publicznego PRL na przykładzie Komendy Wojewódzkiej MO w Bydgoszczy w latach 1956–1980
- Janusz Oszytko (IPN) – Szkolenia zagraniczne funkcjonariuszy SB z Opolszczyzny w Wyższej Szkole KGB w Moskwie. Studium przypadku Henryka Macha u schyłku lat osiemdziesiątych XX wieku
- dyskusja

14.00–15.00– przerwa

15.00–16.30 – sesja III: Szkolenia a kariery zawodowe (prowadzący: dr Adrian Jusupović)

- dr Zbigniew Bereszyński – Rekrutacja, szkolenie i związki społeczno-zawodowe funkcjonariuszy SB w województwie opolskim
- dr Piotr Oseka (ISP PAN) – Znaczenie szkoleń i studiów uniwersyteckich w karierach funkcjonariuszy UB i SB. Analiza prozopograficzna
- Andrzej W. Kaczorowski – Edukacja i wyszkolenie funkcjonariuszy Wydziału II/V Departamentu IV MSW
- dyskusja

16.30–16.45 – przerwakawowa

16.45–18.15 – sesja IV: Nauczanie w praktyce (prowadzący: dr Elżbieta Kowalczyk)

- Szymon Hermański (IPN) – Zastosowanie teorii Ervinga Goffmana o tzw. „teatralnym charakterze ludzkich zachowań” jako jednym z elementów szkolenia funkcjonariuszy pionu obserwacji zewnętrznej Służby Bezpieczeństwa
- Igor Kordas – Teoretyczne i praktyczne aspekty naukowych metod operacyjno-śledczych komunistycznej policji politycznej w świetle naukowo-dydaktycznej działalności Wyższej Szkoły Oficerskiej im. Feliksa Dzierżyńskiego oraz Akademii Spraw Wewnętrznych
- Justyna Kuświk (USz) – Reguły wpływu społecznego w Instrukcjach Pracy Operacyjnej Służby Bezpieczeństwa
- dyskusja

8listopada 2013 r.

10.00–11.45 – sesja V: W kręgu wywiadu i kontrwywiadu (prowadzący: dr Władysław Bułhak)

- dr hab. Zbigniew Siemiątkowski (UW) – Ewolucja modelu szkolenia kadr wywiadowczych w PRL. Od Długiej po Kiejkuty
- Witold Bagieński (IPN) – Szkolenie kadr wywiadu cywilnego Polski Ludowej (1945–1962)
- dr Paweł Skubisz (IPN) – Szkolenie i wychowanie partyjne funkcjonariuszy UBP i SB na przykładzie pionu kontrwywiadowczego (1945–1990)
- dr Anna Marcinkiewicz-Kaczmarczyk (IPN) – Szkolenia polityczno-wychowawcze w Oddziale/Zarządzie II Sztabu Generalnego WP
- dyskusja

11.45–12.00– przerwa kawowa

12.00-13.45- sesja VI: Nie tylko „bezpieka” (prowadzący: Witold Bagieński)

- Radosław Peterman (IPN) – Szkolnictwo w wojskowym aparacie bezpieczeństwa
- dr Tomasz Pączek (AP Słupsk) – Szkolenie zawodowe i polityczne szeregowych i podoficerów MO w latach 1945-1954
- dr Bartosz Kuświk (IPN) – Szkolenie kadr Wojskowych Sądów Rejonowych 1946-1955
- dr Elżbieta Kowalczyk (IPN) – Program nauczania Szkoły Partyjnej przy KC PZPR w latach 1952-1956
- dyskusja

13.45-15.00- przerwa

15.00-17.00 – panel dyskusyjny: Wzorce i praktyka szkolenia kadr organów policji politycznej w PRL

prowadzący: Grzegorz Wołk

uczestnicy: dr Piotr Osęka, prof. Andrzej Paczkowski, dr hab. Zbigniew Siemiątkowski

17.00-17.15- zakończenie konferencji

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Centrala

Pliki do pobrania

[\(pdf, 1.19 MB\)](#)

[\(pdf, 757.87 KB\)](#)
